

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

15. maj 2006

Eksp.nr. 268937
/sbc-dep

Revideret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tjenesteydelser i det indre marked, KOM(2006) 160 endelig udgave

Nyt notat

Resumé

Kommissionen har den 4. april 2006 fremlagt et revideret direktivforslag (KOM(2006)160), som skal fjerne hindringer for tjenesteyderes etableringsfrihed og for den fri udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne. Forslaget er et væsentligt element i Lissabon-strategien, som sigter på at forbedre rammerne for vækst og beskæftigelse i EU. Det oprindelige forslag (KOM(2004) 2 endelig) blev fremlagt af Kommissionen den 13. januar 2004.

Europa-Parlamentet afsluttede sin førstebehandling af det oprindelige direktivforslag med afstemning den 16. februar 2006. Kommissionens reviderede direktivforslag lægger sig tæt op ad Europa-Parlamentets afstemningsresultat.

Forslaget er opdelt i fire hovedafsnit. Det drejer sig om følgende:

- *Administrativ forenkling og etablering:* Denne del af forslaget skal styrke virksomheders adgang til at etablere sig i hele det indre marked. Det indebærer bl.a., at medlemsstaterne skal screene deres lovgivning for at sikre, at den ikke indeholder forbudte krav, der hindrer tjenesteydere i at etablere sig. Desuden skal der i medlemslandene oprettes kvikskranker, hvor tjenesteyderen har én adgang til alle informationer og procedurer, der skal opfyldes.
- *Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser:* Denne del skal forbedre den fri levering af midlertidige tjenesteydelser på tværs af landegrænser. Kommissionen foreslår dette forbedret ved indførelse af et princip om fri udveksling af tjenesteydelser.
- *Kvalitet af tjenesteydelser:* I denne del fastsættes der en række fælles regler, der angår tjenesteydernes kvalitet. Reglerne indebærer bl.a., at tjenesteyderne forpligtes til at give en række oplysninger til modtagerne, og at der skal udarbejdes adfærdskodekser.

Administrativt samarbejde: Denne del har til hensigt at forbedre det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne for at sikre en effektiv kontrol af tjenesteydere og de tjenesteydelser, som de udfører.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 13. januar 2004 direktivforslaget om tjenesteydelser i det indre marked (KOM(2004) 2 endelig).

Europa-Parlamentet afsluttede sin førstebehandling af forslaget den 16. februar 2006. Det samlede ændringsforslag blev vedtaget med 391 stemmer for og 213 imod. Den 4. april 2006 fremsatte Kommissionen et revideret direktivforslag (KOM(2006) 160 endelig).

Forslagets hjemmelsgrundlag er EF-traktatens artikel 47, stk. 2, første og tredje punktum, artikel 55, artikel 71 og artikel 80, stk. 2¹. Vedtagelse af forslaget skal ske med kvalificeret flertal i Rådet i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, jf. EF-traktatens artikel 251.

1.1. Direktivets kapitel I: Formål, anvendelsesområde, forhold til anden EU-ret og definitioner (artikel 1-5)

1.1.1. Formål

Formålet med forslaget er at sikre virksomheders etableringsfrihed, at sikre virksomheders og forbrugeres ret til udveksling af tjenesteydelser på tværs af medlemsstaternes landegrænser samt parallelt hermed at sikre tjenesteydernes kvalitet og tilliden mellem medlemslandene.

Det præciseres, at direktivet hverken vedrører liberalisering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der er forbeholdt offentlige eller private enheder, eller privatisering af offentlige enheder, der udfører tjenesteydelser. Det præciseres desuden, at direktivet hverken vedrører afskaffelse af monopoler, der udfører tjenesteydelser, eller støtte bevilget af medlemsstaterne, som er omfattet af de fælles konkurrenceregler. Endelig præciseres det, at direktivet ikke berører medlemsstaternes frihed til i overensstemmelse med fællesskabsretten at fastsætte, hvad de betragter som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og bestemme, hvordan disse tjenesteydelser skal organiseres og finansieres, i overensstemmelse med statsstøttereglerne, og hvilke specifikke forpligtelser der bør gælde for dem.

1.1.2. Anvendelsesområde

Direktivet finder anvendelse på tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som er etableret i en medlemsstat. Tjenesteydelser defineres som enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling.

Det fremgår af direktivforslaget, at direktivet ikke berører følgende områder:

---

¹ Transporttjenester og transportrelaterede tjenesteydelser, der falder ind under EF-traktatens afsnit V er nu undtaget fra direktivets anvendelsesområde, hvorfor henvisningen til artikel 71 og 80 ikke længere burde være relevant.

- Fællesskabs- eller national lovgivning, som har til formål at beskytte eller fremme kulturel og sproglig mangfoldighed eller pluralisme i medierne.
- Medlemsstaternes straffelovgivning.
- De arbejdsretlige regler, dvs. enhver form for retlige eller kontraktretlige bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, arbejdsforhold, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og forholdet mellem arbejdstager og arbejdsgiver.
- Aftale- og konfliktretten på arbejdsmarkedet.
- Udøvelsen af de grundlæggende rettigheder, som er anerkendt i medlemsstaterne og i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

I overensstemmelse med traktaten præciseres det desuden i forslaget, at alle offentlige ydelser af en ikke-økonomisk karakter, som er en integreret del af det offentlige velfærdssystem, og hvor der ikke foreligger en betaling ("tjenesteydelser af almen interesse") ikke er omfattet. Dette omhandler fx undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem i private og offentlige uddannelsesinstitutioner, den nationale kulturpolitik samt grundlæggende velfærdsydelser, herunder forvaltning af sociale sikringsordninger.

Forslaget undtager desuden følgende sektorspecifikke tjenesteydelser/områder:

- Finansielle tjenesteydelser såsom bank-, kredit- eller forsikringsvirksomhed, erhvervstilknyttede eller personlige pensionsordninger, investerings- eller betalingsvirksomheder;
- Elektroniske kommunikationstjenester og -netværk, der er reguleret af direktiverne i "telepakken" fra 2002;
- Transporttjenester og transportrelaterede tjenesteydelser, som falder inden for anvendelsesområdet af afsnit V i EF-traktaten;
- Havnetjenester;
- Vikarbureauers tjenesteydelser;
- Sundhedsydelser, uanset om de leveres inden for rammerne af en fast sundhedsstruktur, uanset hvordan de tilrettelægges og finansieres på nationalt plan, og uanset om ydelserne er offentlige eller private. Undtagelsen omfatter også farmaceutydelser;
- Audiovisuelle tjenesteydelser uanset deres produktions-, distributions- og transmissionsform, herunder radioudsendelser og biografvirksomhed;
- Spilleaktiviteter, som indebærer, at der gøres indsats med penge (økonomisk værdi) i spil, som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotterier, kasinoer og væddemål;
- Virksomhed, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, jf. traktatens artikel 45;
- Sociale tjenesteydelser i forbindelse med socialt boligbyggeri, børnepasning og støtte til trængende familier og enkeltpersoner;
- Private sikkerhedstjenester;

- Skatte- og afgiftsområdet.

Tjenesteydelser af en såkaldt almen økonomisk karakter, dvs. tjenesteydelser, der er underlagt særlige offentlige tjenesteforpligtelser, som den pågældende medlemsstat har pålagt en tjenesteyder for at sikre, at visse mål af offentlig interesse opfyldes, er omfattet.

1.1.3. Forholdet til andre retsakter

Bestemmelser vedrørende tjenesteydelser i andre EU-retsakter har forrang i tilfælde af konflikt med bestemmelserne i dette forslag.

Det præciseres endvidere, at direktivet ikke berører den internationale privatret, herunder især internationale privatretlige regler, der regulerer kontraktlige forpligtelser og forpligtelser uden for kontraktforhold. Det præciseres som en konsekvens heraf, at forbrugerne i princippet vil nyde godt af den beskyttelse, som deres nationale forbrugerlovgivning giver dem.

1.1.4. Definitioner

Forslaget indeholder en række definitioner. Således er en tjenesteyder defineret som ”enhver fysisk person, der er borger i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse, eller enhver juridisk person, jf. traktatens artikel 48 i traktaten, der er etableret i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse”.

1.2. Direktivforslagets kapitel II: Administrativ forenkling (artikel 5–8)

1.2.1. Forenkling af procedurer

Kapitel II omfatter både tjenesteydelser, der udbydes over grænserne, og tjenesteydelser, der alene udbydes inden for en medlemsstats grænser.

Medlemsstaterne skal undersøge og om nødvendigt forenkle procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve en servicevirksomhed.

Kommissionen kan beslutte at indføre harmoniserede formularer på fællesskabsplan i samarbejde med medlemsstaterne.

Medlemsstaterne skal acceptere certifikater, attester eller ethvert andet dokument som bevis for opfyldelsen af et krav fra en anden medlemsstat, hvis tjenesteyderen allerede er omfattet af certifikater m.v., der tjener samme formål. Dette omfatter ikke de tilfælde, der er omhandlet i andre fællesskabsinstrumenter eller som er begrundet i tvingende almene hensyn. Medlemsstaternes ret til at kræve uautoriserede oversættelser af dokumenter til et af deres officielle sprog eller dokumenter, der er omfattet af andre EU-retsakter – fx direktiv om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer – berøres heller ikke.

1.2.2. Kvikskranke

Medlemsstaterne skal påse, at der senest tre år efter direktivets ikrafttræden etableres kvikskranker, hvorved tjenesteydere har én indgang til alle nødvendige informationer og til at opfylde alle procedurer og formaliteter i forbindelse med at få adgang til at udøve sin virksomhed i det pågældende land. Alle procedurer og formaliteter, der er nødvendige for adgangen til at optage en servicevirksomhed, skal kunne opfyldes elektronisk via kvikskrangerne.

Etableringen af kvikskranker berører ikke fordelingen af opgaver eller beføjelser mellem kompetente myndigheder i en medlemsstat.

1.2.3. Ret til information

Medlemsstaterne skal påse, at en række oplysninger er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere via kvikskrangerne og elektronisk. Det drejer sig om følgende:

- Krav, der gælder for tjenesteydere vedrørende etablering.
- Kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder.
- Hvordan og på hvilke vilkår man får adgang til offentlige registre og databaser over tjenesteydere og tjenesteydelser.
- Klagemuligheder, der er alment tilgængelige i tilfælde af tvister.
- Kontaktoplysninger om sammenslutninger og organisationer, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.

1.2.4. Elektroniske procedurer

Medlemsstaterne skal påse, at samtlige procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed senest tre år efter direktivets ikrafttrædelse kan afvikles uden besvær, på afstand og elektronisk.

1.3. Direktivforslagets Kapitel IIa: Etableringsfrihed (artikel 9-15)

1.3.1. Tilladelses- og autorisationsordninger

Myndighedens kriterier for udstedelse af tilladelser skal være ikke-diskriminerende, objektivt begrundet i tvingende almene hensyn, gennemsigtige og på forhånd offentliggjort. De nationale tilladelsesordninger skal gennemgå en gensidig evaluerings- og konsultationsprocedure efter direktivets ikrafttræden. Hvert land skal senest to år efter direktivets ikrafttræden fremlægge en rapport om sine tilladelsesordninger til Kommissionen, som videreformidler disse til de øvrige lande, der herefter afgiver bemærkninger. På den baggrund forelægger Kommissionen sin sammenfattende rapport for Europa-Parlamentet og Rådet, eventuelt ledsaget af forslag til yderligere initiativer.

Forslaget indeholder herudover en række krav til myndighedens sagsbehandling, som skal sikre en fair, hurtigere og mere gennemsigtig administration af anmodninger om en tilladelse, herunder krav om begrundelse om eventuelle afslag eller andre svar fra de kompetente myndigheder (artikel 10). Tilladelsesprocedurer skal være klare, offentliggjort på forhånd

og skal give sikkerhed for, at anmodninger behandles objektivt og uvildigt.

Artikel 11 om tilladelsens varighed forbyder medlemsstaterne at udstede tilladelse af begrænset varighed undtagen i særlige tilfælde. Ifølge artikel 11, stk. 1, kan dette kun ske, hvis tilladelsen fornyes automatisk eller kun er betinget af fortsat opfyldelse af kravene, hvis antallet af mulige tilladelser er begrænset af et tvingende alment hensyn, eller hvis den begrænsede varighed er begrundet i et tvingende alment hensyn. Det følger af artikel 11, stk. 4, at medlemsstaterne fortsat kan inddrage en tilladelse, hvis betingelserne herfor ikke længere er opfyldt.

Artikel 13 vedrører tilladelsesprocedurer. Heraf fremgår bl.a., at medlemsstaterne skal offentliggøre de frister, inden for hvilken en anmodning behandles. Desuden fremgår det, at udgifter for ansøgeren i forbindelse med tilladelser ikke må overstige omkostningerne ved proceduren. Endelig fremgår det, at en ansøger skal modtage en kvittering for sin ansøgning hurtigst muligt. Kvitteringen skal indeholde svarfrist, klagemuligheder og en besked om, at tilladelsen kan betragtes som udstedt i tilfælde af manglende svar inden for denne frist.

1.3.2. Forbudte krav og krav, der skal evalueres

I henhold til artikel 14 må medlemsstaterne ikke gøre adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed på deres område betinget af:

- Diskriminerende krav, som er direkte eller indirekte begrundet i nationalitet eller det vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed, herunder at tjenesteyderen, tjenesteyderens personale, servicevirksomhedens ejere eller medlemmer af ledelses- eller tilsynsorganer skal have en bestemt nationalitet.
- Forbud mod at være etableret i flere medlemsstater eller optaget i registre, faglige foreninger og sammenslutninger i flere medlemsstater.
- Begrænsninger i friheden til at vælge mellem et hovedforretningssted og et sekundært forretningssted.
- Krav om gensidighed med den medlemsstat, hvor tjenesteyderen allerede har et forretningssted, bortset fra de krav om gensidighed, der er fastsat i fællesskabsinstrumenterne vedrørende energi.
- Anvendelse i hvert enkelt tilfælde af en økonomisk test, der består af at gøre tilladelsen betinget af, at der kan påvises et økonomisk behov eller markedsefterspørgsel.
- Direkte eller indirekte inddragelse af konkurrerende erhvervsdrivende bortset fra de faglige foreninger og sammenslutninger eller organisationer, der handler som kompetent myndighed (uvildighed).
- Forpligtelse til at stille finansiel sikkerhed eller til at tegne en forsikring hos en tjenesteyder eller et organ, der er etableret på deres område.
- Forpligtelse til allerede at have været optaget i registre eller til tidligere at have udøvet den pågældende virksomhed.

Der skal desuden i henhold til artikel 15 ske en evaluering af krav i de nationale regler med henblik på at vurdere, om disse krav lever op til betingelser om at være ikke-diskriminerende, objektivt begrundet i tvingende almene samfundshensyn samt proportionale. Følgende krav skal evalueres:

- Kvantitative eller territoriale begrænsninger.
- Krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form.
- Krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital.
- Krav, der forbeholder bestemte tjenesteydere adgang til den pågældende servicevirksomhed bortset fra kravene i direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (2005/36/EF).
- Forbud mod at have flere forretningssteder på samme stats område.
- Krav om et minimumsantal af ansatte.
- Minimums- og/eller maksimumspriser.
- Krav om, at tjenesteyderen skal levere bestemte andre tjenesteydelser.

Evalueringen omfatter ikke tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, hvis bestemmelsen retligt eller faktisk hindrer de berørte tjenesteydere i at udføre den særlige opgave, der er tillagt dem.

Efter direktivets ikrafttræden må medlemsstaterne kun indføre nye krav, i det omfang de er i overensstemmelse med ovennævnte betingelser og udspringer af nye omstændigheder. De nye krav skal notificeres til Kommissionen.

1.4. Direktivforslagets kapitel III: Fri udveksling af tjenesteydelser (artikel 16-25)

1.4.1. Princippet om fri udveksling af tjenesteydelser (artikel 16-19)

Medlemsstaterne skal respektere tjenesteudøveres ret til at udøve tjenesteydelser i andre medlemsstater. Medlemsstaterne må i forbindelse med midlertidig levering af tjenesteydelser kun betinge adgangen til eller udøvelsen af serviceerhverv af krav, som er ikke-diskriminerende (såvel direkte som indirekte), proportionale og nødvendige af hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller beskyttelse af befolkningens sundhed eller miljøet.

Bestemmelsen indeholder en liste over krav, der er forbudte. Der opstilles forbud mod følgende:

- At en tjenesteyder skal have et forretningssted i landet.
- At der skal indhentes tilladelse hos de kompetente myndigheder (bortset fra direktivets undtagelsesbestemmelser m.m.).
- At der skal indrettes bestemte faciliteter, herunder kontor.
- At der skal være et særligt kontraktforhold mellem tjenesteyder og tjenestemodtager, som forhindrer eller begrænser selvstændiges muligheder for at udføre tjenesteydelser.

- At tjenesteyderen skal være i besiddelse af særlige identitetsbeviser.
- Krav vedrørende udstyr og materialer, som er en integreret del af selve tjenesteydelsen - bortset fra krav, der er nødvendige for at sikre sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen.
- Krav, som begrænser tjenestemodtagerens mulighed for at modtage en grænseoverskridende tjenesteydelse, jf. artikel 20 (medlemsstaterne må ikke diskriminere tjenestemodtagere eller pålægge disse unødige restriktioner, således at udenlandske ydelser fordyres).

Medlemsstaterne kan opretholde og fastsætte krav vedrørende udøvelsen af servicevirksomhed, hvis disse krav er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet. Desuden er der heller intet til hinder for, at medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten anvender sine bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår.

Senest fem år efter direktivets ikrafttræden skal Kommissionen i forlængelse af konsultationer med medlemsstaterne aflevere en rapport om erfaringerne med anvendelsen af princippet. Heri skal indgå overvejelser om behovet for harmoniseringstiltag af tjenesteydelser, som er omfattet af direktivet.

En række tjenesteydelser undtages specifikt fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser:

- Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, herunder posttjenester og forsyning af elektricitet, gas, vand samt affaldsbehandling.
- Direktivet om udstationering (96/71/EF).
- Direktivet om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (95/46/EF).
- Direktivet om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters fri udveksling af tjenesteydelser (77/249/EØF).
- Retslig inkasso.
- Afsnit II i direktivet om erhvervmæssige kvalifikationer (2005/36/EF) samt krav i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres om, at udøvelsen af en aktivitet forbeholdes et bestemt erhverv.
- Rådets forordning om koordinering af sociale sikringsordninger (nr. 1408/71 EØF).
- De administrative formaliteter i direktivet om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (2004/38/EF).
- Medlemsstaternes mulighed for at kræve visum eller opholdstilladelse fra tredjelandstatsborgere, der begiver sig til en anden medlemsstat i forbindelse med udførelse af en tjenesteydelse.
- Tilladelsesordningen i artikel 3-4 i Rådets forordning om overvågning af og kontrol med overførsel af affald (nr. 259/93 EØF).

- Ophavsret og beslægtede rettigheder, intellektuelle rettigheder samt de rettigheder, der er omfattet af direktiv 87/54/EØF og direktiv 96/9/EF.
- Handlinger, der ifølge loven kræver medvirken af en notar.
- Direktivet om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber m.v.
- Registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat.
- Bestemmelser vedrørende kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser, herunder kontraktformer, der er fastsat i den internationale privatret.

Der kan desuden undtagelsesvis træffes individuelle foranstaltninger over for en tjenesteyder af hensyn til sikkerheden.

1.4.2. Tjenestemodtagers rettigheder (artikel 20-22)

Det følger af gældende domstolspraksis, at modtagere også har rettigheder i medfør af EF-traktatens artikel om den fri bevægelighed. I henhold til artikel 20, må medlemsstaterne ikke diskriminere tjenestemodtagere eller pålægge disse unødige restriktioner navnlig vedrørende krav om indhentning af tilladelse ved køb af en tjenesteydelse fra en anden medlemsstat, vedrørende begrænsninger ved finansiel bistand til kun at omfatte brug af nationale tjenesteydere eller vedrørende skattediskrimination, således at udenlandske ydelser fordyres.

Det præciseres desuden, at der ikke må stilles diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i dennes nationalitet eller opholdssted. Tjenestemodtagere skal endvidere kunne modtage en række forbrugerinformationer i andre medlemsstater via nationale kvikskrænker, bl.a. informationer om muligheden for at klage.

Desuden følger det af artikel 22, at tjenestemodtagerne via kvikskrænkerne skal have adgang til en række oplysninger om blandt andet klagemuligheder i tilfælde af tvister, kontaktoplysninger på sammenslutninger m.m.

Artiklerne 23-25, der vedrørte henholdsvis godtgørelse af udgifter til lægebehandling, specifikke bestemmelser om udstationering af arbejdstagere og udstationering af tredjelandstatsborgere, er udgået i det reviderede forslag.

1.5. Direktivforslagets kapitel IV: Kvalitet (artikel 26-31)

Kapitel IV omfatter både tjenesteydelser, der udbydes over grænserne, og tjenesteydelser, der alene udbydes inden for en medlemsstats grænser.

Forslaget indeholder i artikel 26 en række generelle oplysningspligter for tjenesteyderen – fx pligt til at opgive navn, fysisk adresse, samt om pågældende er optaget i et handelsregister, almindelige forretningsbetingelser og generalklausuler, hvis tjenesteyderen anvender sådanne, kontrakt-klausuler om lovvalg og/eller værneting m.v. Medlemsstaterne skal sikre,

at disse oplysninger alt efter tjenesteyderens ønske meddeles af tjenesteyderen på dennes eget initiativ, er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren dér, hvor tjenesteydelsen udføres eller kontrakten er indgået, er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren af elektronisk vej via en adresse opgivet af tjenesteyderen eller fremgår af ethvert informationsmateriale, tjenesteyderen har givet tjenestemodtageren, og hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer. Endelig skal tjenesteyderen på anmodning fra tjenestemodtageren give oplysning om tjenesteydelsens vigtigste karakteristika, prisen for tjenesteydelsen eller, hvis denne ikke kan opgives nøjagtigt, prisberegningemetoden, således at tjenestemodtageren kan efterprøve prisen, eller et tilstrækkeligt udførligt tilbud samt henvise til de faglige regler, der gælder i etableringsmedlemsstaten, og hvordan man får adgang til disse.

Ifølge artikel 27 kan medlemsstaterne sikre sig, at tjenesteydere, hvis tjenesteydelser frembyder en direkte og særlig fare for tjenestemodtagerens eller en tredjeparts sundhed eller sikkerhed eller en risiko for tjenestemodtagernes finansielle sikkerhed, tegner en erhvervsansvarsforsikring, der er passende i forhold til risikoens art og omfang, eller stiller en garanti eller lignende. Medlemsstaterne må dog ikke kræve en erhvervsansvarsforsikring eller faglig garanti, såfremt tjenesteyderen i en anden medlemsstat allerede er dækket af en lignende garanti.

Medlemsstaterne skal efter artikel 28 påse, at tjenesteydere efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler denne, om der findes en eftersalgsgaranti og i givet fald dens indhold. De pågældende oplysninger skal desuden fremgår af tjenesteydernes informationsmateriale.

Jf. artikel 29 pålægges medlemsstaterne at ophæve generelle forbud mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation, ligesom medlemsstaterne påser, at lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation overholder faglige regler i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Medlemsstaterne skal desuden ophæve generelle forbud mod, at tjenesteydere udøver virksomhed på flere områder. Det skal dog være muligt at opretholde undtagelser af hensyn til at sikre overholdelse af fagetiske regler eller uafhængigheden inden for lovregulerede erhverv.

Jf. artikel 31 skal medlemsstaterne i samarbejde med Kommissionen fremme en udvikling af frivillige europæiske standarder på tjenesteydelsesområdet, samt sørger for, at tjenesteyderne overholder bestemte retningslinier om god praksis ved modtagelse og behandling af klager.

1.6. Direktivforslagets kapitel V: Administrativt samarbejde (artikel 33-38)

Medlemsstaterne udpeger et eller flere kontaktpunkter, der skal anvendes med henblik på at sikre det gensidige administrative samarbejde. Der fastsættes i den forbindelse en række forpligtelser i forhold til gennemførelsen af den gensidige bistand. Det drejer sig bl.a. om udpegning af kon-

taktpunkter, hvortil anmodninger om oplysninger kan rettes og afgivelse af oplysninger om tjenesteydere, såfremt der fremsættes anmodning herom. De nærmere retningslinier vedrørende fx frister for gennemførelsen fastsættes i en komitéprocedure efter forslagets vedtagelse.

Medlemsstaterne forpligtes til at advare andre medlemsstater, hvis det vurderes, at en tjenesteyders handlinger på eget eller en anden medlemsstats territorium indebærer en potentiel helbreds- eller sikkerhedsmæssig risiko for personer eller miljøet i EU.

Kommissionen forpligter sig til at skabe et elektronisk system, som skal fremme informationsudvekslingen mellem myndighederne.

Der fastsættes endelig en række bestemmelser vedrørende proceduren for at gøre brug af muligheden for at gøre individuelle undtagelser fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser.

1.7. Direktivforslagets kapitel VI: Konvergens (artikel 39-44)

Medlemsstaterne skal i samarbejde med Kommissionen tilskynde de berørte parter til at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan med henblik på at fremme tjenesteydernes kvalitet. Det gælder navnlig på områder som lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation og fagetiske regler.

Senest et år efter direktivets ikrafttræden undersøger Kommissionen muligheden for at fremsætte forslag til harmonisering vedrørende regler for private sikkerhedstjenester, pengetransport og retslig inkasso. Kommissionen undersøger endvidere, hvorvidt der er behov for at træffe yderligere initiativer, fx på områder, der bliver afdækket i forbindelse med den gensidige evalueringsprocedure.

1.8. Direktivforslagets kapitel VII: Gennemførelse af direktivet og revision (artikel 45-47)

Medlemsstaterne skal gennemføre direktivet i national lovgivning senest to år efter direktivets ikrafttræden. Medlemsstaterne skal dog først etablere kvikskrænker og elektronisk sagsbehandling senest tre år efter direktivets ikrafttræden.

Efter forelæggelsen af Kommissionens afsluttende rapport vedrørende medlemsstaternes gensidige evalueringsprocedure, forpligter Kommissionen sig til hvert tredje år at rapportere til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af direktivet, særlig anvendelsesområdet og bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet afsluttede sin førstelæsning af Kommissionen oprindelige forslag med en afstemning i plenarforsamlingen den 16. februar 2006. Europa-Parlamentet foreslår en række ændringsforslag, herunder indskrænkning af anvendelsesområdet. Europa-Parlamentet foreslår des-

uden, at oprindelseslandsprincippet erstattes af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser, samt at direktivet ikke vedrører medlemsstaternes arbejdsmarkedsreguleringer. Europa-Parlamentets ændringsforslag er i vid udstrækning imødekommet i det reviderede direktivforslag.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det ikke sigter mod detaljeret og systematisk harmonisering af national regulering på tjenesteydelsesområdet, men alene tilvejebringer en retlig ramme til sikring af den traktatfæstede etableringsfrihed og den frie udveksling af tjenesteydelser.

Regeringen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Målet med forslaget er at sikre virksomheders etableringsfrihed, at sikre virksomheders og forbrugeres ret til udveksling af tjenesteydelser på tværs af medlemsstaternes landegrænser og endelig parallelt hermed at sikre tjenesteydernes kvalitet og tilliden mellem medlemslandene. Disse mål vil ikke i tilstrækkelig grad kunne opfyldes af medlemsstaterne, men bedre ved handling på fællesskabsplan.

4. Gældende dansk ret

Forslaget er et rammedirektiv, der som udgangspunkt omfatter al national lovgivning og EU-lovgivning, som regulerer tjenesteydelser. I forslaget er der dog indsat en lang række undtagelser. Der henvises til afsnit 8 om lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget blev sendt i bred høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne den 4. og 5. april 2006 med svarfrist den 21. april 2006.

Følgende parter har haft bemærkninger til direktivforslaget: 3F, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, BAT-Kartellet, Bryggeriforeningen, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Lærerorganisationer International, Danske Regioner, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Farmaceutforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Dansk Textil Union, Dansk Tipstjeneste, Dansk Vand- og Spildevandsforening, De Samvirkende Købmænd, Forbrugerrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, HTSI, Håndværksrådet, KODA/NCB, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark og Tekniq.

Følgende parter har ikke bemærkninger til direktivforslaget: Psykolognævnet og Realkreditrådet.

3F udtrykker tilfredshed med, at det nu er tydeliggjort, at forslaget ikke vedrører arbejdsretten herunder retten til at søge kollektiv overenskomst m.v., samt at bestemmelser om udstationering er udgået. Der lægges vægt

på, at betragtning 6e slår fast, at forslaget respekterer EF-initiativer med hjemmel i traktatens artikel 137 med henblik på at virkeliggøre de i artikel 136 nævnte mål om fremme af beskæftigelsen og forbedring af leve- og arbejdsvilkårene. Indskrænkningen i anvendelsesområdet og princippet om fri udveksling af tjenesteydelser hilses også velkomment, men der stilles spørgsmålstejn ved den gensidige anerkendelse i forhold til autorisationer.

Advokatrådet finder det ikke hensigtsmæssigt, at adgangen til at udføre tjenesteydelser over grænserne for advokater bliver omfattet af direktivet på grund af den uklarhed der efter rådets opfattelse vil være i forholdet mellem de særlige advokatdirektiver og servicedirektivet. Rådet opfordrer til, at der arbejdes for, at advokatdirektiverne generelt undtages fra direktivets anvendelsesområde i overensstemmelse med Europa-Parlamentets forslag.

Akademikernes Centralorganisation (AC) hilser det reviderede forslag velkommen og bemærker især, at arbejdsretten, kollektive forhandlinger og strejkeretten ikke berøres, samt at oprindelseslandsprincippet er udgået. Der opfordres til en afklaring af, at arbejdsretten og retten til at forhandle er adskilt i to forskellige artikler (artikel 1, stk. 6, og 1, stk. 7). Der ønskes en præcisering af begrebet tjenesteydelse af almen interesse med henblik på at sikre, at uddannelsessystemet som helhed ikke omfattes af direktivet. Det foreslås, at formuleringen ”støtte til familier og personer med særlige behov”, der fremgår af artikel 2, stk. 2(cg), præciseres. Endvidere udtrykkes det, at retten til at definere, hvornår der er tale om særlige offentlige hensyn forbliver et national anliggende med behørig respekt for traktatens krav. Endelig beklager AC, at forbrugerbeskyttelse ikke er nævnt i forbindelse med princippet om fri udveksling af tjenesteydelser.

BAT-Kartellet konstaterer, at direktivteksten nu er tilfredsstillende med hensyn til forholdet til arbejdsmarkedet i almindelighed og til udstationering i særdeleshed, i forhold til fjernelsen af oprindelseslandsprincippet, samt det forhold, at vikarvirksomhed ikke er omfattet.

Bryggeriforeningen udtrykker tilfredshed med forslagets bestemmelser om etablering af kvikskranks.

Danmarks Apotekerforening og Dansk Farmaceutforening noterer med tilfredshed, at apotekerne ikke er omfattet af forslaget.

Danmarks Rederiforening bemærker, at det er afgørende at fastholde, at transportområdet undtages, da søfartsområdet er underlagt et højere liberaliseringsniveau end det, der vil være konsekvensen af dette forslag.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) savner en analyse af forslagets økonomiske konsekvenser samt betydning for dansk lovgivning. Det er dog tilfredsstillende, at forslaget sikrer forslagets neutrale forhold til udstationering. DA kan ikke støtte, at vikarbureauer undtages forslagets anven-

delsesområde. DA finder, at forslaget bestemmelse (artikel 1, stk. 7) om, at direktivet ikke berører de grundlæggende rettigheder, som er anerkendt i medlemsstaterne og i EU's charter om grundlæggende rettigheder, er for vidtgående, og at der ikke bør henvises til Charteret om rettigheder.

Danske Lærerorganisationer International (DLI) beklager, at Kommissionen i sit reviderede forslag i modsætning til Europa-Parlamentet har undladt teksten om, at fortolkningsretten vedrørende tjenesteydelser af almen interesse entydigt er overladt til medlemsstaterne, idet dette kan have konsekvenser på uddannelsesområdet. DLI mener, at en række andre ændringer tilsammen er medvirkende til at gøre uddannelsesområdets position som nationalt anliggende mere usikkert. Der opfordres til, at man fra dansk side arbejder for en eksplicit undtagelse af uddannelsesområdet.

Danske Regioner er generelt tilfreds med det reviderede forslag.

Dansk Ejendomsmæglerforening (DE) henviser til sit høringssvar af 10. marts 2004, hvori de bl.a. bemærkede, at de danske regler om omsætning af fast ejendom er nødvendige for at sikre forbrugerne i forbindelse med ejendomsformidling, og at de derfor var tilbageholdende over for forslaget, hvis det resulterede i en ringere beskyttelse af forbrugerne og lavere faglige standarder for branchen. DE bemærker i relation til det reviderede forslag, at der fortsat bør kunne stilles visse minimumskrav til tjenesteydernes faglige kvalifikationer, herunder krav om at der i hvert enkelt forretningssted skal være ansat en daglig leder, som er registreret ejendomsmægler, samt at ejendomsformidlingsvirksomheden skal stille behørig finansiel sikkerhed.

Dansk Handel & Service noterer med tilfredshed, at arbejdsmarkedsreglerne er undtaget, men mener, at det er utilfredsstillende, at Kommissionen har valgt at undlade oprindelseslandsprincippet, da princippet om fri udveksling af tjenesteydelser kun i mindre grad vurderes at afvige fra nuværende EU-retlige principper. Indskrænkningen af anvendelsesområdet vurderes desuden at være unødvendigt, ligesom tidsrammen for implementeringen er for bred.

Dansk Industri (DI) henviser til svar fra Dansk Arbejdsgiverforening for så vidt angår de arbejdsmarkedspolitiske dele af forslaget. DI mener, at forslaget på væsentlige områder er uambitiøst, men at der på etableringsdelen er tale om skridt i den rigtige retning. Anvendelsesområdet er unødigt indskrænket, bl.a. så DI gerne, at vikarbureauer og private sundhedsydelser blev omfattet af forslaget. DI vurderer, at princippet om fri udveksling af tjenesteydelser ikke vil ændre nævneværdigt på den eksisterende retstilstand samt henviser til, at bevisbyrden for, hvornår et myndighedskrav udgør en ulovlig barriere, lægges på tjenesteyderen, hvorfor effekten af direktivet vil afhænge af hvert enkelt lands vilje til at gennemgå egen lovgivning. DI foreslår, at i tilfælde af, at princippet om fri udveksling af tjenesteydelser ikke ændres, at der indføres en notifikati-

onsprocedure, som forpligter medlemslandene til at notificere ethvert krav, der stilles til en udenlandsk tjenesteyder.

Dansk Magisterforening slutter sig til svar fra Danske Lærerorganisatio-
ner International og tilføjer, at visse uddannelsesaktiviteter i visse med-
lemslande betragtes som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse,
og derfor omfattes af direktivet.

Dansk Textil Union (DTU) finder, at artikel 15 om forbudte krav i for-
hold til etablering kan stille spørgsmålstejn ved opretholdelsen af restriktionerne i planlovens detailbestemmelser og næringslovens § 10 for så vidt angår etablering og udførelse af erhverv. DTU anser dog, at hensynene bag de to love opfylder betingelserne i artikel 15, stk. 3 (kriterier om ikke-diskrimination, nødvendighed og proportionalitet), ligesom de anses for at være objektivt begrundet i tvingende almene hensyn.

Dansk Tipstjeneste noterer med tilfredshed, at spil om penge er undtaget fra direktivets anvendelsesområde, samt at direktivteksten er formuleret således, at enhver fortolkningstvivel er undgået.

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA) noterer med tilfredshed, at forslaget ikke indeholder bestemmelser, som omhandler vand- og kloakforsyningsydelser eller åbner sektorerne for liberalisering, ligesom det er positivt, at medlemsstaterne hver især har frihed til at definere tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. Der udtrykkes støtte til princippet om fri udveksling af tjenesteydelser og undtagelserne herfra. DANVA går ud fra, at alle tjenesteydelser af almen økonomisk interesse i vandsektoren, herunder vandproduktion, er omfattet af undtagelsen fra princippet.

Forbrugerrådet giver udtryk for moderat tilfredshed med det reviderede forslag. Rådet gør opmærksom på, at de retsregler, der skal gælde i forbrugersager (den internationale privatret fsva. forslag om Rom I og II) ikke er færdigbehandlet, ligesom det bekymrer, at det fremgår, at forbrugers hjemlands regler skal gælde ”i princippet”, og ikke som udgangspunkt. Det findes ikke rimeligt, at forbrugerbeskyttelse anerkendes som et alment tvingende hensyn i bestemmelserne vedr. etablering, men ikke vedr. princippet om fri udveksling af tjenesteydelser. Der bør stilles direkte krav om ansvarsforsikring og garanti, som nævnt i artikel 27, og information om eftersalgsgaranti bør gives af tjenesteyderen på eget initiativ, ikke kun efter tjenestemodtagerens ønske. Artikel 32 om bilæggelse af tvister bør stille krav om, at der oprettes uafhængige og effektive klagesystemer.

Foreningen af Registrerede Revisorer noterer sig, at specialdirektiver har forrang for forslaget.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører er bekymret for artikel 27 om erhvervsansvarsforsikringer og eftersalgsgaranti, idet forsikringskravene og

ansvarskravene i EU-landene ikke harmonerer. Der henvises til den europæiske organisation EFCAs rapport om forsikringsituationen i EU.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) noterer sig, at forslaget forrangsbestemmelse (artikel 3) betyder, at tjenesteydelser omfattet af revisordirektivet falder uden for forslaget, samt at lovpligtig revision er undtaget fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser. FSR bifalder desuden artikel 27 om ansvarsforsikring og eftersalgsgarantier.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF) er tilfreds med, at forslaget er neutralt i forhold til arbejdsmarkedet, at oprindelseslandsprincippet er udgået, og at anvendelsesområdet er indsnævret. FTF kritiserer, at Parlamentets tekst, hvorefter det fremgik, at det er op til hvert enkelt medlemsland at fastlægge, hvad der betragtes som tjenesteydelser af almen interesse, ikke er medtaget.

HTSI beklager, at forslaget er stærkt udvandet i forhold til det oprindelige. Præcisering af neutralitet i forhold til arbejdsmarkedet bifaldes, om end indholdet reelt ikke er ændret. Det vurderes at være beklageligt, at man på forhånd udelukker at udvikle nye markeder og tjenester på de områder, der nu er undtaget, herunder offentlige og private sundhedsydelser samt apoteker, sociale tjenesteydelser, skatteområdet, det audiovisuelle område, spilområdet og vikarbureauer. Det beklages, at princippet om frihed til at levere tjenesteydelser i det væsentligste er lig nugældende traktatbestemmelser. Det vurderes at være positivt, at bestemmelser om etablering og administrativ forenkling er bibeholdt. De Samvirkende Købmænd og Dansk Textil Union henviser til HTSI's hørings svar.

Håndværksrådet mener, at det reviderede forslag er en betydelig svækkelse i forhold til det oprindelige, da princippet om fri udveksling af tjenesteydelser i det væsentligste er lig nugældende traktatbestemmelser, hvorved formålet med direktivet ikke kan opfyldes. Bestemmelserne om administrativ forenkling, herunder kvikskranker, samt om forbudte autorisationskrav og screening af krav støttes dog. Det vurderes, at artikel 26 om oplysning om tjenesteydere og deres tjenesteydelser vil kunne påføre erhvervslivet en række uacceptable administrative byrder. Rådet finder det positivt, at artikel 27 om erhvervsansvarsforsikringer og eftersalgsgaranti nu ikke gør erhvervsforsikring obligatorisk, mens det beklages, at den stadig indbyder medlemsstaterne til at stille sådanne krav. Med forbehold herfor kan rådet støtte en vedtagelse af forslaget.

KODA/NCB vurderer, at forslaget vil få betydelig, negativ indvirkning på mulighederne for at sikre, at håndtering af ophavsrettigheder kan finde sted på nationalt niveau efter de regler, som er indeholdt i den danske ophavsretslov. KODA henviser til, at hvis udenlandske forvaltningsselskaber får adgang til det danske marked uden om reglerne i den danske ophavsretslov, vil transaktionsomkostningerne stige, så danske kunstnere kan lide økonomisk skade. KODA henviser til, at Europa-Parlamentet

havde vedtaget en betragtning, som undtog kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Landbrugsraadet samt Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger kan tilslutte sig forslaget og finder det især hensigtsmæssigt, at vikarbureauer kun vil være omfattet af udstationeringsdirektivet.

Landsorganisationen i Danmark (LO) meddeler, at der generelt indtages en positiv holdning til forslaget, bl.a. fordi oprindelseslandsprincippet er udgået, samt at arbejdsret og strejkeret og internationale privatretlige regler er undtaget. LO foretrækker Europa-Parlamentets tekstforslag til artikel 1, stk. 6 om undtagelsen af arbejdsretten, grundet udtrykkelig henvisning til overenskomster og strejkeret og til at gennemføre faglige aktioner. Både individuel og kollektiv arbejdsret bør være undtaget. Der stilles spørgsmålstejn ved rækkevidden af undtagelsen af sociale tjenesteydelser, og det skal præciseres, at den også omfatter hjemmehjælp etc. LO kan støtte forslagets konsekvenser vedrørende uddannelse, herunder at det offentligt finansierede uddannelsessystem er undtaget. LO støtter også undtagelsen af vikarbureauer, og at begrænsningerne i værtslandets kontrolmuligheder er fjernet.

Tekniq noterer med tilfredshed, at krav vedr. udførelse af fx el- og vvs-arbejder samt autorisationsordninger på områderne fortsat kan opretholdes.

6. Andre landes holdninger

Det Europæiske Råd fremhævede den 23.-24. marts 2006, at det indre marked for tjenesteydelser skal gøres fuldt funktionsdygtigt, samtidig med at den europæiske sociale model bevares ved at sikre bred enighed om servicedirektivet. Det Europæiske Råd hilste samtidig Europa-Parlamentets afstemning velkommen og noterede sig, at Kommissionen i vid udstrækning agter at basere det ændrede forslag på resultatet af Europa-Parlamentets førstebehandling, samt udtrykte håb om, at institutionerne hurtigt vil kunne afslutte lovgivningsprocessen.

Det reviderede direktivforslag blev præsenteret på det uformelle rådsmøde (Konkurrenceevne) den 20.-21. april 2006 i Graz. På baggrund af de umiddelbare reaktioner kan det konstateres, at der generelt var enighed om, at det reviderede forslag udgjorde et godt grundlag for de videre forhandlinger. Der var et generelt ønske om en teknisk-juridisk gennemgang af det reviderede direktivforslag i Rådet.

En række medlemsstater har desuden signalleret, at de ønsker justeringer i det af Kommissionen fremlagte forslag med henblik på at opnå et direktiv, der ligger tættere på Kommissionens oprindelige forslag. Disse lande har især peget på, at anvendelsesområdet er blevet for begrænset, at der ikke sikres forbedringer for arbejdskraftens frie bevægelighed, og at princippet om fri udveksling af tjenesteydelser ikke sikrer tilstrækkelige forbedringer af det indre marked. Omvendt har en række lande

signalleret, at det er vigtigt at holde fast i et direktivforslag, der i vid udstrækning baserer sig på Europa-Parlamentets ændringsforslag.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen støtter generelt, at der skabes et mere reelt og velfungerende indre marked på tjenesteydelsesområdet, da det indeholder et vigtigt vækst- og jobpotentiale. Flere undersøgelser peger på, at barriererne for tjenesteydere typisk findes i at få adgang til et andet lands marked (dvs. at få mulighed for permanent at etablere sig og mulighed for midlertidigt at levere tjenesteydelser). Det er vigtigt, at disse barrierer fjernes, så tjenesteydere får lettere adgang til at etablere sig og lettere mulighed for midlertidigt at levere tjenesteydelser. Forslagets bestemmelser om at reducere administrative barrierer, forpligtelser til screening af tilladelses- og autorisationsordninger samt etablering af kvikskrænker vil være velegnede redskaber til at opnå dette.

Skabelsen af et indre marked skal dog ske på en måde, der ikke fører til konkurrence på lavest mulige fællesnævner, ligesom den rette balance mellem fjernelse af hindringer for den fri bevægelighed og forfølgelse af legitime politiske målsætninger samtidig skal sikres.

Det reviderede forslag er et vigtigt skridt i den rigtige retning og tager hånd om mange af de bekymringer, der var til Kommissionens oprindelige forslag. Arbejdsmarkedsområdet, sundhedsområdet, skatteområdet, spil, hvor indsatsen er penge og sociale tjenesteydelser er bl.a. undtaget fra direktivets anvendelsesområde, ligesom oprindelseslandsprincippet er fjernet og erstattet med et alternativt princip om frihed til at levere tjenesteydelser. Dette princip giver ikke på samme måde anledning til håndhævelses-, kontrol- og strafferetlige problemer, da det nu fremgår, at danske myndigheder skal håndhæve danske regler i relation til handlinger foretaget i Danmark.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

På baggrund af en høring af samtlige ministerier, vurderes det umiddelbart, at direktivforslaget kan have lovgivningsmæssige konsekvenser på de nedenfor nævnte områder. Det bemærkes, at visse ændringer vil ske via rammelovgivning og andre i form af konkrete ændringer i de berørte love.

8.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser vedrørende krav til etablering

Det følger af artikel 9, at medlemsstaternes tilladelsesordninger skal opfylde kriterierne om ikke-diskrimination, proportionalitet og nødvendighed. Ifølge artikel 41 skal medlemsstaterne efter direktivets vedtagelse forelægge medlemsstaterne og Kommissionen en rapport vedrørende de krav, som nævnes i artikel 9 til gensidig evaluering.

Efter direktivets vedtagelse vil medlemsstaterne således skulle foretage en screening af alle nationale tilladelsesordninger med henblik på at kon-

statere, om de overholder de ovenfor anførte betingelser. Der er allerede foretaget en foreløbig gennemgang af de danske regler, som vil være forbudte eller skal evalueres, som indikerer, at de danske tilladelsesordninger i vidt omfang vurderes at leve op til kravene i artikel 9, se nedenstående gennemgang vedrørende artikel 14 og 15.

Det følger af artikel 10, stk. 6, at eventuelle afslag eller andre svar skal være begrundet. Det vil få betydning i en lang række speciallove, idet der ifølge dansk forvaltningsretlig tradition alene er krav om en begrundelse, såfremt ansøgeren ikke fuldt ud får medhold i sin anmodning.

Det fremgår af artikel 11, at en tilladelse, der udstedes til en tjenesteyder, ikke må være af begrænset varighed, medmindre tilladelsen udstedes automatisk, kun er betinget af fortsat opfyldelse af kravene, eller hvis antallet af mulige tilladelser eller den begrænsede varighed er begrundet i et tvingende alment hensyn.

Artikel 11 har relevans for følgende områder:

- Sikring af havnefaciliteter. Det følger af § 31 i bekendtgørelse nr. 144 af 8. marts 2004 om sikring af havnefaciliteter, at en tilladelse kan tidsbegrænses.
- Bygningssagkyndige (huseftersyn). Ifølge § 5 i bekendtgørelse nr. 190 af 14/03/2006 om huseftersynsordningen gælder en beskikkelse som bygningssagkyndig i 3 år ad gangen.
- Sagkyndige til eftersyn af elevatorer. Det følger af § 30 i bekendtgørelse nr. 509 af 18/06/1997 om anvendelse af elevatorer m.v., at anerkendelsen som sagkyndig gælder for 5 år ad gangen.
- Afholdelse af kurser vedr. dyrkning af genetisk modificerede afgrøder. Plantedirektoratet har i medfør af § 4 i bekendtgørelse nr. 220 af 31/03/2005 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder mulighed for at tidsbegrænse tilladelsen til at afholde kurser.
- Autorisation som kørelærer. Det fremgår af § 17 i bekendtgørelse nr. 1185 af 15/12/2000 om godkendelse af kørelærere, at en autorisation gælder for 5 år.
- Autorisation til at drive inkassovirksomhed. Det følger af § 7 i lov nr. 319 af 14/05/1997 om inkassovirksomhed, at en autorisation gælder for 5 år.
- Autorisation som elinstallatør. Det følger af § 4 i bekendtgørelse af lov nr. 989 af 08/12/2003 om autorisation af elinstallatører, at en tilladelse er tidsbegrænset i 5 år.

En umiddelbar vurdering fra de ansvarlige ministerier er, at disse regler enten er begrundet i tvingende almene hensyn, eller betinget af fortsat opfyldelse af kravene, og derfor fortsat lovligt vil kunne opretholdes.

Af artikel 13, stk. 2, fremgår det, at udgifter i forhold til tilladelsesprocedurer skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne og ikke må oversti-

ge omkostningerne ved proceduren. En gennemgang af de eksisterende fiskale gebyrer viser, at forslaget ikke vil få konsekvenser.

Det fremgår af artikel 13, stk. 4, at en tilladelse skal betragtes som givet, såfremt ansøgeren ikke får svar inden for en af myndighederne angivet tidsfrist. Det vil få betydning i en lang række speciallove, idet en ansøger ifølge dansk forvaltningsretlig tradition almindeligvis ikke vil kunne betragte en tilladelse for givet, såfremt der ikke er modtaget svar inden for en given frist.

Af artikel 13, stk. 5 fremgår det, at tjenesteydere skal modtage en kvittering, når de sender en anmodning. Af kvitteringen skal bl.a. svarfristen og klagemuligheder fremgå. Det vil få betydning i en lang række speciallove, idet en ansøger ifølge dansk forvaltningsretlig tradition ikke modtager klagevejledning, før end en ansøger har modtaget svar på sin ansøgning.

Artikel 14 opregner en række forbudte krav, som medlemsstaterne ikke må stille til tjenesteydere, der ønsker at etablere sig. Hver medlemsstat skal i direktivets gennemførelsesperiode systematisk undersøge, om landets retssystem indeholder sådanne krav og skal afskaffe dem, hvis det er tilfældet.

Artikel 14 vil kunne få betydning for Danmark på følgende områder:

- Dyr læger. Det følger af § 3 i Lov nr. 433 af 09/06/2004 om dyrlæger, at den, der autoriseres som dyrlæge, skal kunne beherske dansk, svensk eller norsk. Dette krav har dog tilknytning til direktiv om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (der har forrang i forhold til servicedirektivet), hvoraf det fremgår, at ”de personer, hvis erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendes, skal være i besiddelse af de sprogkunderskaber, der er nødvendige for at udøve erhvervet i værtsmedlemsstaten”.
- Translatører. Det følger af praksis, at man bl.a. skal kunne dansk for at opnå en beskikkelse i Danmark. Dette kan udledes af lov nr. 1463 af 22. december 2004 (lov om ændring af lov om translatører og tolke). Dette krav har dog tilknytning til direktiv om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (der har forrang i forhold til servicedirektivet), hvoraf det fremgår, at ”de personer, hvis erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendes, skal være i besiddelse af de sprogkunderskaber, der er nødvendige for at udøve erhvervet i værtsmedlemsstaten”.
- Lov om omsætning af fast ejendom. Det følger af § 25, stk. 2, nr. 1, at man skal have fast bopæl i Danmark for at kunne drive ejendoms-mæglervirksomhed. Dog fremgår det af bekendtgørelse nr. 746 af 21. august 2003, at visse udenlandske statsborgere, herunder EU-borgere ikke skal opfylde lovens krav om fast bopæl i Danmark.
- Revisorer. Der findes i lov nr. 302 af 30. april 2003 om statsautoriserede og registrerede revisorer et krav om, at statsautoriserede og regi-

strerede revisorer skal være etableret i Danmark, og at de skal registreres. Kravet om etablering vil dog blive fjernet som følge af direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, ligesom kravet om registrering vil skulle justeres i lyset af dette direktiv (der har forrang i forhold til servicedirektivet).

- Autorisation som VVS-installatør og kloakmester. Det følger af § 7 i lovbekendtgørelse nr. 988 af 8/12/2003 om gasinstallationer og installationer i forbindelse med vand- og afløbsledninger, at der er krav om fast forretningssted i Danmark.
- Godkendelse af kompetente virksomheder på gas-, vand og sanitetsområdet. Det følger af § 7 i lovbekendtgørelse nr. 988 af 8/12/2003 om gasinstallationer og installationer i forbindelse med vand- og afløbsledninger, at der er krav om fast forretningssted i Danmark.

Artikel 15 indeholder bestemmelser om evaluering af krav, som kan have en restriktiv virkning på etableringsfriheden. Ifølge artikel 41 skal medlemsstaterne efter direktivets vedtagelse forelægge medlemsstaterne og Kommissionen en rapport vedr. de krav, som nævnes i artikel 15 til gensidig evaluering.

Artikel 15 medfører, at Danmark i forbindelse med den gensidige evalueringssprocedure vil skulle oplyse om disse krav og foretage en evaluering heraf:

- Landinspektørvirksomhed. Det fremgår af § 4a i lovbekendtgørelse nr. 84 af 02/10/2006, at landinspektørvirksomhed kun må udøves i et landinspektørselskab, der drives som aktie- eller anpartsselskab forud i enkeltmandsvirksomhed eller i et fællesskab af praktiserende landinspektører.
- Byggesagkyndig (huseftersyn). Det følger af bekendtgørelse nr. 190 af 14/03/2006 om huseftersynsordningen, at bygningssagkyndige skal holde sig inden for en vis maksimal pris, som fastsættes af myndighederne.
- Omsynsvirksomheder. Det følger af § 14 i lov nr. 473 af 9. juni 2004 om godkendelse og syn af køretøjer, at omsynsvirksomheder skal holde sig inden for en vis maksimal pris.
- Skorstensfejerordningen indeholder visse territoriale begrænsninger.
- Den danske tilladelsesordning for udøvelse af advokatvirksomhed indeholder bl.a. visse ejerskabsbegrænsninger.
- Muslinge- og østersfiskeri fsva. kvantitative og territoriale begrænsninger. Det følger af § 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 155 af 7. marts 2000 om muslingefiskeri og § 2 i bekendtgørelse nr. 831 af 26. august 2005 om østersfiskeri, at tilladelse til muslinge- og østersfiskeri typisk kun udstedes til fartøjsejere, der kan dokumentere at have haft et traditionelt fiskeri med fartøjet i det pågældende Limfjorden. Kravene vurderes dog at kunne opretholdes, da de er begrundet i tvingende almene hensyn.

- Næringsloven. Af § 24 fremgår det, at næringsbrev som auktionsholder og vekselerer giver ret til at drive næring i den politikreds, hvor politimesteren har givet tilladelse til. Det vil sige, at hvis der skal erhverves næringsbrev til flere politikredse, skal der søges i alle de relevante kredse.
- Autorisation som el-installatører. Det fremgår af § 4 i lovbekendtgørelse nr. 989 af 16/12/2003, at en autorisation kan udstedes på vilkår, som begrænser autorisationen enten tidsmæssigt, til enkeltstående opgaver, til særlige typer arbejde eller geografisk.

8.2. Lovgivningsmæssige konsekvenser vedrørende den fri udveksling af tjenesteydelser

Artikel 16 regulerer den frie udveksling af tjenesteydelser. I det omfang lovgivningen omfattes af artikel 16, vil der i særlovgivningen skulle indsættes undtagelsesbestemmelser, som fritager tjenesteydere fra andre medlemsstater, der udøver en midlertidig tjenesteydelse i Danmark. Rets tilstanden fastholdes overfor tjenesteydere, som er etableret her i landet.

Artikel 16, stk. 1, vil få betydning for følgende regler:

- Markedsføringslovens § 1, 2. led, i relation til markedsføring, der angår smag, anstændighed og almene samfundsinteresser, samt § 8, stk. 2, (træder først i kraft den 1. juli 2006 ved lov nr. 1389 af 21. december 2005 vedrørende ændring af markedsføringsloven) i relation til markedsføring, der angår smag, anstændighed og almene samfundsinteresser over for børn og unge, § 8 (§ 10 efter 1. juli 2006) om forbud mod rabatkuponer forud for køb og § 9 (§ 11 efter 1. juli 2006) om forbud mod købsbetingede konkurrencer, jf. lovbekendtgørelse nr. 699 af 17. juli 2000.
- § 6 i lov om visse forbrugerftaler, jf. lov nr. 451 af 9. juni 2004, om forbud mod uanmodet telefonisk og personlig henvendelse. Det er på nuværende tidspunkt uafklaret, om disse regler vil skulle ophæves i 2013 pga. et allerede vedtaget direktiv om urimelig handelspraksis.
- § 20 i dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005, hvorefter dyrlæger pålægges en pligt til at anmelde grove forhold af uforsvarlig behandling af dyr til politiet. Denne bestemmelse kan dog muligvis opretholdes under hensyn til den offentlige orden.
- Bekendtgørelse nr. 1037 af 14. december 1994 om slagtning og aflivning af dyr for så vidt angår krav om religiøse og rituelle slagtninger.
- Dyrlægers anmeldepligt for en del smitsomme husdyrsygdomme, jf. bekendtgørelse nr. 954 af 13. oktober 2005 om lister over sygdomme til lov om hold af dyr.
- § 5 i bekendtgørelse nr. 185 af 20. marts 2000, der handler om tilsyn på dyrskuer, udstillinger og lignende samlinger af husdyr, og hvorefter dyrlæger er forpligtet til at sikre, at dyrene er mærket og – for kvægs vedkommende – at de er ledsaget af et sundhedsdokument m.v. Dyrlægerne har desuden pligt til at foretage sundhedsundersøgelse af samtlige dyr for så vidt angår smitsomme husdyrsygdomme samt anmelde forhold.

- § 10 i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger, hvorefter dyrlæger har pligt til at påtage sig veterinært arbejde som led i offentlig bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos dyr. Forpligtelsen er nærmere beskrevet i instruks nr. 13085 om den praktiserende dyrlæges opgaver og pligter ved mistanke om mund- og klovesyge m.v. af 10. april 1984.

På grund af en uklar ordlyd af visse af direktivets bestemmelser, kan forslaget desuden få betydning for følgende regler:

- Lov nr. 550 af 24. juni 2005 om kloning og genmodificering af dyr.
- Bekendtgørelse nr. 1037 af 14. december 1994 om slagting og aflivning af dyr.
- Bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr.
- Bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr.
- Lov nr. 472 af 30. juni 1993 om pakkerrejser for så vidt angår forbrugernes adgang til at afbestille en rejse.
- §§ 13, 15-16 og 28 i lov nr. 691 af 2. juli 2003 om omsætning af fast ejendom for så vidt angår oplysningskrav og -pligt samt rådgivning. Disse krav er dog omfattet af direktivet om urimelig handelspraksis, hvor der gives mulighed for at opretholde mere restriktive regler.

Artikel 16, stk. 2, litra a) indeholder et specifikt forbud mod krav om fast forretningssted i værtsstaten. Bestemmelsen vil indebære, at følgende regler ikke kan opretholdes over for tjenesteydere fra andre medlemsstater i følgende love:

- Næringslovens § 19, stk. 2 og § 22, stk. 3, indeholder krav om fast forretningssted for henholdsvis speditører og vekselerer.
- Der findes i lov nr. 302 af 30. april 2003 om statsautoriserede og registrerede revisorer et krav om, at statsautoriserede og registrerede revisorer skal være etableret i Danmark. Kravet vil dog blive fjernet som følge af direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.
- Det følger af lovbekendtgørelse nr. 988 af 8. december 2003 om gasinstallationer og installationer i forbindelse med gas- og afløbsledninger, at der er krav om fast forretningssted her i landet for virksomheder på gas-, vand-, sanitets- og kloakområdet.

Artikel 16, stk. 2, litra b) indeholder et specifikt forbud mod krav om indhentning af tilladelse eller optages i et register eller faglig forening. Bestemmelsen indebærer, at der ikke vil kunne stilles krav til tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser på midlertidig basis, om indhentning af tilladelse eller registrering.

Denne bestemmelse omfatter som udgangspunkt alle danske tilladelses- og registreringsordninger.

- Ifølge en indledende gennemgang er der i alt ca. 90 tilladelsesordninger på serviceområdet, hvoraf omkring 1/3 af ordningerne omhandler erhverv, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Det drejer sig fx om inkassovirksomhed, offentlige forlystelser, kørelærervirksomhed, tilladelse til fremvisning af vilde dyr, landsinspektørvirksomhed, skorstensfejer, vvs-installatør og kloakmester og translætører). Tilladelsesordningerne har dog også relation til de uddannelsesmæssige krav, jf. direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Det fremgår af artikel 17, nr. 8, at dette direktiv er undtaget fra artikel 16. Dertil kommer, at en række af tilladelsesordningerne er knyttet hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed samt miljøbeskyttelse.
- § 25, stk. 1-2, i lov nr. 691 af 2. juli 2003 om omsætning af fast ejendom for så vidt angår registrering.
- Der findes i lov nr. 302 af 30. april 2003 om statsautoriserede og registrerede revisorer et krav om, at statsautoriserede og registrerede revisorer skal registreres. Dette krav vil dog blive justeret som følge af direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (direktivet er undtaget fra artikel 16).
- Ved drift af offentlig fiskeauktion og omsætning med fisk i første omgangsled er der et krav om, at en tjenesteyder, der er etableret og autoriseret i en anden medlemsstat skal registreres i det danske fiskerisystem. Registreringen er nødvendig af hensyn til styringen af den danske fiskekvote.

Artikel 17, litra 20) undtager bestemmelser vedrørende kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser fra artikel 16. Det er uklart, om kontraktretten med artikel 17, litra 20) helt er undtaget fra artikel 16. Såfremt det ikke er tilfældet, vil følgende regler ikke kunne håndhæves overfor tjenesteydere fra andre EU-medlemsstater, der midlertidigt udøver virksomhed:

- §§ 11 og 12 (om oplysningspligter), §§ 2, stk. 2, litra c og d, og § 17 (om fortrydelsesret) i lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugeraftaler for så vidt angår den udvidede fortrydelsesret i forhold til indgåelse af fjernsalgsaftaler.
- Lov nr. 472 af 30. juni 1993 om pakkerrejser bl.a. vedrørende forbrugernes hæveadgang, den erhvervsdrivendes afhjælpningspligt og –ret.

8.3 Lovgivningsmæssige konsekvenser vedrørende tjenestemodtagers rettigheder

Direktivforslagets artikel 20, stk. 2, medfører, at medlemsstaterne ikke kan begrænse tjenestemodtagers rettighed til at opnå finansiel bistand med den begrundelse, at tjenesteyderen er etableret i en anden medlemsstat eller tjenesteydelsen leveres på et bestemt sted. Det kan medføre behov for ændringer på følgende områder:

- SU-bekendtgørelsens betingelser for at få supplerende stipendium på max. 24.000 kr. om året til dækning af undervisningsafgift til godkendte private uddannelse uden for de nordiske lande vil ikke kunne opretholdes, såfremt direktivet vedtages i sin nuværende form. Ifølge reglerne skal de studerende i dag kunne dokumentere, at uddannelsen ikke allerede findes i Danmark og skønnes at dække et særligt erhvervsbehov i Danmark.

Det fremgår af artikel 26, at medlemsstaterne skal sikre, at tjenestemodtageren får en række oplysninger af tjenesteyderen. Bestemmelsen vil kunne få betydning i en lang række speciallove, såfremt disse oplysningskrav ikke allerede er gældende.

Med henblik på at gennemføre direktivforslagets artikel 26-32 om tjenesteydernes kvalitet forventes dette at ske via en ny rammelov for tjenesteydelser.

Gennemførelsen af direktivforslagets bestemmelser om administrativt samarbejde (artikel 33-38) kan medføre ændringer i lovgivningen som følge af proceduren under artikel 42, stk. 2, hvorefter Kommissionen sammen med medlemsstaterne fastsætter de nødvendige bestemmelser vedr. den praktiske gennemførelse af bestemmelserne.

8.4. Statsfinansielle konsekvenser

Det følger af direktivforslagets artikel 6, at der skal etableres en eller flere kvikskranger i hver medlemsstat. Kvikskrangerne kan benyttes af tjenesteydere og tjenestemodtagere og skal samtidig være udgangspunkt for udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne. Det skønnes, at etableringsudgifterne til en eller flere kvikskranger i Danmark vil beløbe sig til mellem 19,2 og 23,6 mio. kr. over 4 år.

Det fremgår desuden af direktivforslagets artikel 8, at samtlige procedurer og formaliteter i forbindelse med optagelse og udøvelse af servicevirksomhed skal kunne foregå elektronisk hos kvikskranger og de kompetente myndigheder. Finansieringen af den digitalisering, som skal kunne foregå via kvikskrangerne, er indeholdt i udgiftsestimatet ovenfor.

En vedtagelse af artikel 20, stk. 2, i dets nuværende form vurderes at kunne få væsentlige statsfinansielle konsekvenser, hvis det ikke længere er muligt at begrænse adgangen for modtagelsen af stipendier til dækning af undervisningsafgift efter danske regler. Der er p.t. omkring 4.000 studerende med SU i udlandet, heraf en væsentlig del i EU-medlemsstater. Selvom en del er optaget på offentlige uddannelsesinstitutioner, vil der være et betydeligt antal, der studerer på private institutioner. Det vurderes, at det i værste fald vil kunne medføre merudgifter på ca. 25 mio. kr.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er Kommissionens opfattelse, at etablering af et indre marked for tjenesteydelser vil have væsentlige positive effekter for den europæiske økonomis vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne. I særdeleshed vil den skabe grundlag for, at de små og mellemstore virksomheder i tjenesteydelsessektorerne vil kunne realisere deres vækstpotentialer.

Mens det indre marked for varer er veludviklet, er barriereniveauet voksende på serviceområdet. Det viser en rapport fra Erhvervs- og Byggestyrelsen, som konkluderer, at de fleste danske virksomheder oplever et voksende antal tekniske handelshindringer ("Grænser for service - Kortlægning af hindringer for international handel med tjenesteydelser", 2005).

En bedre adgang til et integreret indre marked vil dels give konkurrencedygtige og innovative danske tjenesteydere reel adgang til et langt større marked, dels vil den forenkede adgang til det danske marked styrke dansk erhvervslivs konkurrenceevne ved at sikre adgangen til konkurrencedygtige tjenesteydelser. Endelig vil forbrugerne høste gevinsterne af en større konkurrence på det danske marked.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionen har ikke foretaget en kvantitativ vurdering af de administrative konsekvenser, som forslaget kan medføre. Det hænger sammen med, at forslaget er et rammedirektiv, som alene fastsætter visse krav og principper. Det er dog den generelle vurdering fra Kommissionen, at de potentielle administrative lettelser er væsentlige.

Forslagets etableringsdel sigter generelt på at forbedre vilkårene for tjenesteyderne og har til hensigt at forenkle procedurer og formaliteter for adgangen som tjenesteyder til at etablere sig i en anden medlemsstat. Dette omfatter bl.a. en screeningsproces i forhold til tilladelsesordninger og en evaluering af nationale krav af betydning for etableringsretten. Disse bestemmelser vurderes at kunne medføre visse administrative lettelser for danske virksomheder.

Etableringen af kvikskranker vurderes desuden at lette virksomhederne for en række administrative byrder, da det bliver lettere for virksomhederne at få adgang til relevante informationer. Virksomhederne slipper således for at skulle henvende sig flere steder for at opnå overblik over, hvilke krav der gælder i forbindelse med en given tjenesteudøvelse. Virksomhederne får desuden adgang til at få information elektronisk, hvilket må betragtes som en væsentlig administrativ lettelse.

Modsat indeholder forslaget en række oplysningskrav for tjenesteyderne samt visse forpligtelser i forhold til erhvervsforsikringer og eftersalgsgarantier. Disse forpligtelser må formodes at medføre visse administrative konsekvenser for virksomhederne.

En samlet vurdering af forslaget administrative konsekvenser fordelt på fx omstillingsbyrder og løbende byrder er ved at blive foretaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat blev fremsendt den 29. april 2004 samt korrigerendium den 7. oktober 2004. Folketingets Europaudvalg er blevet orienteret om sagen den 19. november 2004, den 3. juni 2005, den 25. november 2005 og den 10. marts 2006. Notater er fremsendt den 12. november 2004, den 30. maj 2005, den 17. november 2005 og den 24. februar 2006.

Notatet er desuden sendt til Folketingets Erhvervsudvalg til orientering.